

**Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määruse nr 21**  
**„Maksudokumentide registri põhimäärus“**  
**muutmise määruse eelnõu seletuskiri**

## **1. Sissejuhatus**

### **1.1. Sisukokkuvõte**

Määrus kehtestatakse maksukorralduse seaduse § 17 lõike 1 alusel, millise sätte kohaselt maksukohustuslaste registri (edaspidi *MKR*) asutab ja selle põhimääruse kehtestab Vabariigi Valitsus. Sama seaduse § 17 lõike 3 järgi on MKR-i vastutav töötaja Maksu- ja Tolliamet (edaspidi *MTA*).

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 7. märtsi 2019. a määrust nr 21 [Maksudokumentide registri põhimäärus](#) 1. oktoobri 2023. a redaktsioonis RT I, 01.06.2023, 3.

Eelnõuga luuakse kolm uut alamregistrit<sup>1</sup>. Samuti ajakohastatakse MTA poolt peetava MKR-i üldandmete andmestiku ja nelja alamregistri<sup>2</sup> andmekoosseisu. Ühtlasi laiendatakse Rahapesu Andmebüroo juurdepääsuõigust e-tollile ja korrastatakse MKR-i põhimääruse terminoloogiat. Ühtegi senist alamregistrit ei kaotata<sup>3</sup>.

Määrus on kavandatud jõustumaks kolmes osas: vastavalt 1. jaanuaril 2024. a, 1. veebruaril 2024. a ning 1. märtsil 2024. a.

### **1.2. Eelnõu ettevalmistajad**

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Artur Lundalin (e-post [artur.lundalin@fin.ee](mailto:artur.lundalin@fin.ee)) ning MTA juriidilise osakonna õigusloome valdkonna jurist Eero Kosk (e-post [eero.kosk@emta.ee](mailto:eero.kosk@emta.ee)).

Samuti osalesid eelnõu ja seletuskirja koostamisel MTA teenuste osakonna avalike teenuste valdkonna juhtivkonsultant Ranno Aednurm (e-post [ranno.aednurm@emta.ee](mailto:ranno.aednurm@emta.ee)) ja teenusejuht Riita Parksepp (e-post [riita.parksepp@emta.ee](mailto:riita.parksepp@emta.ee)), teenuste osakonna kesksete teenuste valdkonna teenusejuht Kristel Ilumäe (e-post [kristel.ilumae@emta.ee](mailto:kristel.ilumae@emta.ee)) ja arvestuse talituse peakasutaja Merle Reepalu (e-post [merle.reepalu@emta.ee](mailto:merle.reepalu@emta.ee)), teabeosakonna rahvusvahelise infovahetuse valdkonna peaspetsialist Triin Toomeste (e-post [triin.toomeste@emta.ee](mailto:triin.toomeste@emta.ee)) ning tolliosakonna tolliarenduse valdkonna e-tolli arendustalituse juhtiv arendusspetsialist Mario Peterson (e-post [mario.peterson@emta.ee](mailto:mario.peterson@emta.ee)) ja tolliõiguse talituse arendusspetsialist Tarmo Padrek (e-post [tarmo.padrek@emta.ee](mailto:tarmo.padrek@emta.ee)).

---

<sup>1</sup> Hasartmängumaksu deklaratsiooni rakendus (MKR-i põhimääruse uus § 21<sup>1</sup>), kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakendus (uus § 22<sup>2</sup>) ja makseteenuste pakkujate aruannete rakendus (uus § 32<sup>3</sup>).

<sup>2</sup> Käibedeklaratsiooni rakendus (MKR-i põhimääruse § 27), maamaksu alusandmete register (§ 32<sup>1</sup>), maamaksu määramise rakendus (§ 32<sup>2</sup>) ja riiginõuete arvestusse kaasamise rakendus (§ 42).

<sup>3</sup> Eelnõu vastu võtmisel kuulub MKR-i koosseisu kokku 59 alamregistrit (praegune seis: 56).

Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (e-post [virge.aasa@fin.ee](mailto:virge.aasa@fin.ee)) ning keeleliselt toimetas personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (e-post [sirje.lilover@fin.ee](mailto:sirje.lilover@fin.ee)).

## 2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

**Eelnõu §-s 1** tehakse MKR-i põhimääruses järgmised muudatused:

**Punktis 1** täiendatakse MKR-i subjektide loetelu, lisades registri subjektide hulka makseteenuse pakkuja käibemaksuseaduse § 36<sup>1</sup> tähenduses ja makse saaja, kelle andmeid töödeldakse käibemaksuseaduse § 36<sup>1</sup> alusel. Siinkohal juhindutakse käibemaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse<sup>4</sup> § 2 punktist 3, millega täiendati MKS § 17 lõiget 2 (*Registrisse kantakse andmed järgmiste isikute kohta: /.../*) eelviidatud makseteenuse pakkuja ning makse saajaga.

**Punktis 2** täiendatakse MKR-i üldandmete andmestiku andmekoosseisu mitteresidendi kohta kogutavate andmete osas, lisades teabe püsiva tegevuskoha kohta (kõrvuti teabega tegutsemise kohta tööandjana Eestis). Antud täiendus tuleneb MKS § 18 lõike 1 punktist 4, mis sätestab kohustuse registreerida mitteresidendist juriidilise isiku ja füüsilisest isikust ettevõtja püsiv tegevuskoht, mida ei kanta filiaalina äriregistrisse.

**Punktis 3** kaasatakse loodav kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakendus (*vt selgitust punkti 5 juures*) e-tolli andmekoguna käsitatavate alamregistrite loetelusse<sup>5</sup>. Nimetatud rakenduse käsitlemine osana e-tollist on seostatav Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik<sup>6</sup>:

- art 3 punktiga a – riskianalüüsiga kaitstakse liidu ja selle liikmesriikide finantshuve
- art 3 punktiga b – rakendusega kaitstakse liitu ebaseadusliku kaubanduse eest, toetades samal ajal seaduslikku ettevõtlust
- art 3 punktiga d – tänu riskianalüüsile on võimalik säilitada sobiv tasakaal tollikontrolli ja seadusliku kaubanduse hõlbustamise vahel.

**Punktis 4** sätestatakse MKR-i eraldi alamregistrina hasartmängumaksu deklaratsiooni rakendus (edaspidi *HMD*), mida seni on käsitletud EHMA ehk elektroonilise hasartmängu aruandluse süsteemi (*MKR-i põhimääruse § 13*) alam-alamregistrina<sup>7</sup>. Kuna HMD võimaldab osasid deklaratsiooni lisasid, mille andmeid EHMA-s ei ole, täita otse rakenduses ja MTA-l on kavas HMD-d edasi arendada, et sinna oleks võimalik deklaratsioone sisestada ka ilma EHMA vahendusega (puudutab paber kandjal esitatavaid deklaratsioone), on mõistlik lugeda HMD eraldi alamregistriks sarnaselt käibedeklaratsiooni rakenduse jt maksudeklaratsioonide rakendustega.

**Punktis 5** sätestatakse MKR-i uue alamregistrina kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakendus (edaspidi *PoUS*), mille eesmärk on tagada alates 1. märtsist 2024. a

<sup>4</sup> Vastu võetud 07.11.2023. Vt <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/d0b2635d-5314-4d28-842b-b961c167350a/kaibemaksuseaduse-ja-maksukorralduse-seaduse-muutmise-seadus>

<sup>5</sup> Vastavalt MKR-i põhimääruse § 5 käsitatakse kogumis e-tolli andmekoguna tolliseaduse § 13 tähenduses MKR-i põhimääruse §-des 9<sup>1</sup>, 11, 12, 14, 16, 22, 22<sup>1</sup>, 31, 36, 40, 42<sup>1</sup>, 44, 46–51 ja 55 nimetatud alamregistreid.

<sup>6</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:32013R0952>

<sup>7</sup> Vt ka MKR-i põhimääruse § 2 lg 1: *Alamregistri koosseisu võivad kuuluda selle alamregistri alamregistrid.*

teatud liidu kauba tollistaatuse tõendamisevahendite (liidu kauba tollistaatuse tõend T2L või T2LF andmete vormis) riskianalüüsi andmevahetus EL keskse PoUS (*Proof of Union Status*) süsteemiga. PoUS puudutab ettevõtjaid, kes taotlevad T2L või T2LF andmete vormis liidu kauba tollistaatuse tõendite kinnitamist, registreerimist ja kasutamist. Aastast 2025 täiendatakse käsitletavate tõendite loendit lisaks T2L ja T2LF ka kaubamanifestiga (*CGM - Customs Good Manifest*).

Kõnealune rakendus toetab otseselt liidu staatusega kaupade vaba liikumist. Paraneb järelevalve kaupade tollistaatuste kinnitamise ja tõendamise üle. Samuti aitab PoUS vältida sama kauba topeltmaksustamist ja pettusi.

Kitsamalt võttes võimaldab uus rakendus hallata automaatset riskianalüüsi tulemite andmevahetust EL keskse PoUS-süsteemi ja MTA riskianalüüsi süsteemi vahel. Teisisõnu – rakendus võimaldab võtta EL keskselt PoUS süsteemilt vastu masin-masin liidese kaudu andmeid ja neid sobivas tehnilises vormingus edastada siseriiklikuks riskianalüüsi läbiviimiseks ning saata tulemid tagasi.

PoUS-i graafiline kasutajaliides võimaldab MTA teenistujatel vaadata infot sõnumivahetuse, riskianalüüsi tulemite ja seotud kontrolliülesannete osas, näha ebaõnnestunud toiminguid, vajadusel neid protsesse taaskäivitada ja samuti teostada vastavasisulisi päringuid. MTA jaoks on ka oluline kõnealuse rakenduse seostamine tollikontrolli ülesannete lahendamise süsteemiga (TOTS2).

**Punktis 6** laiendatakse käibedeklaratsiooni rakenduse (edaspidi *KMD*) ulatust, hõlmates nende maksuhaldurile esitatavate teadete andmed, mis esitatakse maksukohustuslaste poolt MTA-le vastavalt käibemaksuseaduse § 16 lõikele 3: *Enne käibe toimumist samal maksustamisperioodil või varem sellest Maksu- ja Tolliametit kirjalikult teavitanud maksukohustustlane lisab käibemaksu järgmiste kaupade ja teenuste maksustatavale väärtusele: /.../*

**Punktides 7–9** tehakse muudatused maamaksu alusandmete registri (edaspidi *MARE*) ja maamaksu määramise rakenduse (edaspidi *MAAIS*) andmekoosseisudes. Muudatused on tingitud asjaolust, et Maa-amet viis 2022. aastal läbi maa korralise hindamise, mille tulemusel maa väärtus muutus. Maa korralise hindamise tulemused võetakse maksustamisel kasutusele alates 1. jaanuarist 2024. a<sup>8</sup>.

**Punktis 10** lülitatakse MKR-i koosseisu uus alamregister – makseteenuste pakkujate aruannete rakendus (edaspidi *CESOP*). Nimetatu rajaneb käibemaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seadusel (vt *joonealune viide 4*), millise seadusega võetakse üle nõukogu direktiiv (EL) 2020/284, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ, et kehtestada makseteenuse pakkujatele teatavad nõuded (ELT L 62, 02.03.2020, lk 7–12)<sup>9</sup> (edaspidi *käibemaksudirektiiv*). Antud norme on liikmesriigid kohustatud kohaldama alates 1. jaanuarist 2024. a. Eelmainitud direktiiv on seotud nõukogu määrusega (EL) 2020/283, millega muudetakse määrust (EL) nr 904/2010 seoses halduskoostöö meetmete tugevdamisega, et võidelda käibemaksupettustest

---

<sup>8</sup> Maamaks2024 kohta vt <https://www.emta.ee/ariklient/maksud-ja-tasumine/muud-maksud-ja-nouded/maamaks#maamaks-2024>

<sup>9</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020L0284&qid=1662988658202&from=EN>

vastu (ELT L 62, 02.03.2020, lk 1–6)<sup>10</sup>. Nimetatud määruse alusel tuleb liikmesriikide maksuhalduritel makseteenuse pakkujatelt koguda andmeid ja edastada need CESOP-i.

**Punktides 11 ja 12** laiendatakse riiginõuete arvestusse kaasamise rakenduse andmekoosseisu tulenevalt 1. veebruaril 2024. a jõustatavast asendustäitmise ja sunniraha seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusest<sup>11</sup>.

Nimetatud seadus on suunatud Kaitseresursside Ameti (edaspidi *KRA*) liitumisele riiginõuete arvestusse kaasamise rakendusega (edaspidi *NAP*). Seadusemuudatusega antakse *KRA*-ga seotud sunniraha ja rahatrahvi haldamine üle *MTA*-le ning sunniraha ja rahatrahvide arvestus viiakse olemasolevaid *X*-tee teenuste lahendusi kasutusele võttes *NAP*-i. Infovahetus nõuete edastamise ja nõude tasumise kohta muutub automaatseks. *MTA*-st saab *KRA*-ga seotud sunniraha ja rahatrahvi sissenõudmise korraldaja ja võlausaldaja õiguste teostaja. Eelöeldust tulenevalt on põhjendatud *MKR*-i põhimääruses sätestatud *NAP*-i andmekoosseisu laiendamine.

**Punktides 13–16** määratakse uute alamregistrite *HMD*, *PoUS* ja *CESOP* andmeallikad, nähes ette, et andmeid saavad:

- registri subjekti enda käest – *HMD*; *CESOP*
- teistest riigi infosüsteemi kuuluvatest andmekogudest – *HMD*; *PoUS*
- *MTA* põhimääruses sätestatud ülesannete täitmise tulemusel – *PoUS*
- välisriikide või jurisdiktsioonide maksu- ja tolliasutustelt ning rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saavad rahvusvahelises lepingus sätestatud alustel – *PoUS*.

**Punktis 17** antakse Rahapesu Andmebüroole (*RAB*) juurdepääsuõigus<sup>12</sup> *MKR*-i alamregistrile „Sisenemisformaalsuste rakendus“ (edaspidi *NES*) büroole seadusega pandud ülesannete täitmise korras ja ulatuses<sup>13</sup>. Eeldatavalt on *NES*-ile juurdepääs *RAB*-ile tõhusaks abiks oma ülesannete tulemuslikul täitmisel. Ühtlasi väärib märkimist, et *RAB* omab juba täna juurdepääsuõigust mitmele e-tolli rakendusele<sup>14</sup>; probleeme andmete töötlemisel ei ole täheldatud.

**Punktides 18 ja 19** määratakse uute alamregistrite *HMD*, *PoUS* ja *CESOP* andmete säilitamise tähtajad järgmiselt:

- *HMD* – seitse kalendriaastat (peetud silmas korrelatsiooni *MKS* §-ga 58)
- *PoUS* – seitse kalendriaastat (peetud silmas, et 7 k/a on e-tolli rakenduste puhul valdav)
- *CESOP* – kolm kalendriaastat<sup>15</sup>.

---

<sup>10</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32020R0283&qid=1666012366283&from=EN>

<sup>11</sup> Hetkel eelnõu staadiumis. Kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/2c7aebb4-0af0-4935-8616-1f5ff0d3051e/asendustaitmise-ja-sunniraha-seaduse-ja-teiste-seaduste-muutmise-seadus>

<sup>12</sup> Vt ka tolliseaduse § 13 lg 2 teist lauset, mille kohaselt *MKR*-i põhimääruses sätestatakse valitsusasutused, kellele antakse nende ülesannete täitmiseks juurdepääs e-tolli andmekogu andmetele.

<sup>13</sup> Rahapesu Andmebüroo tegevusvaldkonna ja ülesannete kohta vt rahandusministri 06.11.2020.a määrus nr 39 [Rahapesu Andmebüroo põhimäärus](#), §-d 6 ja 7.

<sup>14</sup> Vt *MKR*-i põhimääruse § 62 lg 3 p 3.

<sup>15</sup> Vt käibemaksudirektiivi sissejuhatava osa lg 10: *Kuna teabe maht on märkimisväärne ja selle tundlikkus on isikuandmete kaitse seisukohalt suur, on vajalik ja proportsionaalne, et makseteenuse pakkujad peaksid arvestust piiriüleste maksete kohta kolme kalendriaasta pikkuse ajavahemiku jooksul, et aidata liikmesriikidel võidelda käibemaksupettuse vastu ja tuvastada pettureid. See ajavahemik on piisav aeg, et liikmesriigid saaksid tõhusalt kontrollile teha ning võimalikku käibemaksupettust uurida või käibemaksupettusi tuvastada.*

**Punktis 20** tehakse eelmainitust tulenev viiteline parandus MKR-i põhimääruse tekstis (CESOP-ile määratud andmete säilitamise tähtaeg on MKR-i põhimääruses seni käsitlemata).

**Punktis 21** ühtlustatakse MKR-i põhimääruses kasutatavat terminoloogiat. Kui MKR-i põhimääruse § 70 lõike 1 punkti 4 ja § 71 lõike 2 punkti 4 järgi saab töötamise registri toiminguid teha *teenindusbüroos*, siis kehtiva § 64 lõike 1 punkti 1 ja § 65 lõike 4 järgi saab hasartmängu mängimise piirangutega isikute nimekirja (HAMPI) toiminguid teha *teeninduskohas*. Nii ühel kui teisel puhul on kohane kasutada mõistet „teenindusbüroo“, kui võrd sõna „teeninduskoht“ selle üldlevinud tähenduses hõlmab nii teenindusbüroosid kui tollipunkte. Võttes arvesse, et MTA struktuuris tegutseb täna 16 teenindusbürood Eesti eri paigus<sup>16</sup>, siis ei ole HAMPI-toimingute tegemiseks tarvis näha ette täiendavat võimalust Luhamaa või mõne muu tollipunkti vaates. Seda enam, et olemuslikult on tollipunkt mõeldud hoopis teistsuguste (tollispetsiifiliste) teenuste pakkumiseks.

**Punktides 22 ja 23** määratakse uutele alamregistritele HMD, CESOP ja PoUS infosüsteemi turvaklass<sup>17</sup>, milleks on K2T2S2. Sama turvaklass on määratud nii KMD, maksualase teabevahetuse rakenduse kui enamiku e-tolli alamregistrite puhul.

**Eelnõu §-s 2** sätestatakse määruse jõustumise kuupäev. Määrus jõustub kolmes osas:

- 1. jaanuaril 2024. a – lähtutud on käibemaksuseaduse ja maksukorralduse seaduse muutmise seaduse (*joonealune viide 4*) jõustumiskuupäevast ühes nn esimese võimaluse printsiibi rakendamise nende muudatuste puhul, mis ei ole otseselt seotud ühegi kuupäevaga
- 1. veebruaril 2024. a – lähtutud on asendustäitmise ja sunniraha seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (*joonealune viide 11*) jõustumiskuupäevast;
- 1. märtsil 2024. a – tegemist on kuupäevaga, alates millest peab Eesti Vabariik (Maksu- ja Tolliameti kaudu) võtma kasutusele PoUS-i<sup>18</sup>.

### 3. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

### 4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele.

### 5. Määruse mõjud

Eelnõuga luuakse kolm uut alamregistrit. Samuti ajakohastatakse MTA poolt peetava MKR-i üldandmete andmestiku ja nelja alamregistri andmekoosseisu. Ühtlasi laiendatakse RAB-i

<sup>16</sup> MTA teenindusbüroode asukohad: <https://emta.ee/ariklient/amet-uudised-ja-kontakt/kontaktid/teeninduskohad>

<sup>17</sup> Seejuures lähtutakse Vabariigi Valitsuse 09.12.2022.a määrusest nr 121 [Võrgu- ja infosüsteemide küberturvalisuse nõuded](#), § 9 ja § 10.

<sup>18</sup> Vt EL liikmesriikides kasutusele võetavate tollisüsteemide ja sellekohaste tärminite kohta: komisjoni rakendusotsus (EL) 2019/2151, 13. detsember 2019, millega kehtestatakse liidu tolliseadustikuga ette nähtud elektrooniliste süsteemide väljaarendamise ja kasutuselevõtmise tööprogramm. Kättesaadav <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019D2151&from=et>

juurdepääsuõigust e-tollile ja korrastatakse MKR-i põhimääruse terminoloogiat. Ühtegi senist alamregistrit ei kaotata.

Alamregistritega seotud muudatused toetavad MTA arengukava<sup>19</sup> eesmärki tagada õiguskuulekale maksukohustuslasele lihtne, kiire ja mugav maksu- ja tollikohustuste täitmise võimalus. Kui maksude maksmine on lihtsam kui nendest hoidumine, suureneb inimeste tahe oma maksu- ja tollikohustused õigeaegselt ja korrektselt täita ning seeläbi – maksukuulekus.

Alamregistritega seotud muudatustest mõjutatud sihtrühmaks on isikud, kelle esitatud andmed kantakse kõnealustesse alamregistritesse; asutustest – peamiselt MTA.

Täpsemalt võib avalduvate mõjude osas tuua välja alljärgnevat:

### **5.1. Hasartmängumaksu deklaratsiooni rakenduse kasutuselevõtt**

**Sihtrühmad:** hasartmängukorraldajad, s.o hasartmängumaksu deklaratsioonide esitajad ja hasartmängumaksu maksjad, MTA

**Mõju kirjeldus:** HMD võimaldab hasartmängukorraldajatel esitada hasartmängumaksu deklaratsioon läbi e-MTA, mis teeb deklaratsiooni esitamise ettevõtetele kiiremaks ja lihtsamaks.

Hasartmängukorraldajad peavad kord kuus esitama MTA-le hasartmängumaksu deklaratsiooni. Deklaratsiooni on võimalik esitada MTA-le ka paber kandjal, e-kirja teel või läbi e-MTA, HMD-rakenduses. Samas tuleb tõdeda, et deklaratsioonid, mida esitatakse paber kandjal või e-kirja teel, kätkevad endas ebamõistlikku halduskoormust, olles ebamugav ja aeganõudev nii ettevõttele kui MTA-le.

HMD võimaldab ettevõttel esitada hasartmängumaksu deklaratsioon kiiresti ja mugavalt, kuna ettevõttel jääb ära vormide saatmine ja ametnikel – vormidel kajastatud andmete sisestamine. Osasid deklaratsiooni lisasid saab esitada n.ö ühe klikiga, kuna nende puhul eeltäidetakse deklaratsiooni andmeväljad ette ära EHMA andmete põhjal. Lisade puhul, mis EHMA andmeid ei kasuta, saab ettevõtte andmed sisestada otse HMD-sse või lisada andmed XML-failiga.

Seega perspektiivis saavad hasartmängukorraldajad esitada deklaratsioone mugavamalt ja kiiremini. Samuti saab MTA kasutada oma ressursi deklaratsioonide elementaarse töötlemise asemel deklaratsioonide järelkontrolliks jm sisuliseks tegevuseks.

**Mõju olulisus:** oluline

**Ebasoovitavate mõjude** riski ei tuvastatud.

### **5.2. Kauba tollistaatuse dokumentide riskianalüüsi andmevahetuse rakenduse kasutuselevõtt**

**Sihtrühmad:** tollikliendid, MTA

**Mõju kirjeldus:** PoUS-i kasutuselevõtu tulemusel -

- saab teha andmetele tõhusamat riskianalüüsi, paraneb andmekvaliteet
- kiirendatakse tollistaatuste käsitlemist
- ühtlustatakse kaupade liidu staatuse tõendamise seotud protsesse
- vähendatakse paber kandjal toimingute hulka
- saab olema liidestus automaatse riskianalüüsi andmevahetuseks üle-euroopalise tollistaatuseid haldava infosüsteemiga
- tekib võimalus andmete ja riskianalüüside tulemuste vahetamiseks EL liikmesriikide tolliasutuste vahel
- vähenevad võimalused tollipettusteks ja maksude tasumisest kõrvale hoidmiseks
- tekib äriportsessi haldamist toetav uudne elektrooniline lahendus.

<sup>19</sup> Kättesaadav MTA veebilehel: [Arengukava 2023](#) | 439.02 KB | pdf



Viimati markeerituga seoses tasub märkida, et seni oli tollistaatuse dokumendi registreerimine suunatud vaid MTA ametnikule ning andmeid registreeritud tollistaatuse dokumentide kohta säilitati ainult ametnikurakenduses. Protsess toimus paber kandjal ja kliendirakendus puudus üldse. Edaspidi saavad tolliklientidel olema järgmised võimalused:

- ettevõtja jaoks on tollistaatuse tõendi (T2L ja T2LF) kinnitamine või registreerimine elektrooniline
- elektrooniliselt esitatud tollikauba manifesti CGM (alates 2025.a) elektroonse muutmise võimalus
- kõik kinnitatud ja /või registreeritud tõendid on elektroonselt kättesaadavad.

**Mõju olulisus:** oluline

**Ebasoovitavate mõjude** riski ei tuvastatud.

### 5.3. Makseteenuste pakkujate aruannete rakenduse kasutuselevõtt

**Sihtrühmad:** makseteenuse pakkujad, e-kaubanduse ettevõtjad, MTA

**Mõju kirjeldus:** Makseteenuse pakkujate puhul on eeldatav halduskoormuse tõus, kuivõrd seadusega kehtestatakse makseteenuse pakkujatele kohustus säilitada ja iga kvartali kohta edastada piiriüleste maksete andmed makse saajate lõikes, kui samale maksesaajale on tehtud rohkem kui 25 piiriülest makset kvartalis. Andmete edastamiseks kasutatakse Euroopa Komisjoni poolt välja töötatud elektroonilist tüüpvormi. Makseteenuse pakkujate edastatavad andmemahud erinevad sõltuvalt makseteenuse pakkuja suuruselt.

Makseteenuse pakkujatele kehtestatava kohustusega säilitada ja iga kvartali kohta edastada maksuhaldurile piiriüleste maksete andmed makse saajate lõikes, võimaldab maksuhalduril saada andmeid e-kaubanduse ettevõtjate käibe ja selle tekkimise koha kohta ning tuvastada maksudest kõrvalehoiduvaid ettevõtjaid. Kohustus esitada andmeid makse saajate ja maksete kohta on EL-ülene, ehk see kohustus puudutab kõiki EL makseteenuse pakkujaid, kelle esitatud andmed edastatakse liikmesriikide maksuhaldurite poolt kesksesse elektroonilisse makseteabe süsteemi CESOP, kus need salvestatakse ja võrreldakse teiste EL andmebaasidega (VIES, (I)OSS). Sellest tulenevalt puudutab makseteenuse pakkujaid puudutav aruandluskohustus ka e-kaubanduse turgu Eestis ja on sellele positiivse mõjuga.

Seaduse järgi kohustub maksuhaldur vastu võtma makseteenuse pakkujatelt edastatava teabe ning edastama selle muutmata kujul komisjoni loodavasse ja hallatavasse kesksesse elektroonilisse makseteabe süsteemi CESOP. Andmed edastatakse elektroonilise tüüpvormi abil. Andmeid kasutatakse riskianalüüsiks. Prognoositav on MTA töökoormuse tõus seonduvalt suureneva teavituse- ja selgitustöö vajadusega.

**Mõju olulisus:** oluline

**Ebasoovitavate mõjude** riski ei tuvastatud

Täpsemalt on kavandatava mõjusid analüüsitud joonealuse viitena 4 esitatud seaduseelnõu seletuskirja osas 6 (SK lk 11-12).

### 5.4. Üldandmete andmestiku andmekoosseisu laiendamine

**Sihtrühmad:** maksukliendid, MTA

**Mõju kirjeldus:** Üldandmete andmestiku andmekoosseisu laiendus (mis rajaneb kehtival seadusel, vt selgitust osa 2 punkti 2 puhul) on tehnilist laadi, omades pigem tähendust õigusselguse tagamisel – nii registri subjektide kui MTA vaates on täpselt fikseeritud, milliseid andmeid kogutakse jm töödeldakse.

**Mõju olulisus:** väheoluline

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud

### 5.5. KMD andmekoosseisu laiendamine

**Sihtrühmad:** maksukliendid, MTA

**Mõju kirjeldus:** KMD andmekoosseisu laiendus (mis rajaneb kehtival seadusel, vt selgitust osa 2 punkti 6 puhul) on tehnilist laadi, omades pigem tähendust õigusselguse tagamisel – nii registri subjektide kui MTA vaates on täpselt fikseeritud, milliseid andmeid kogutakse jm töödeldakse.

**Mõju olulisus:** väheoluline

**Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud**

### 5.6. MARE ja MAAIS-i andmekoosseisude korrigeerimine

**Sihtrühmad:** maamaksu maksjad, kohalikud omavalitsused, MTA

**Mõju kirjeldus:** Muudatused on tingitud maa hindamise seaduse, maamaksuseaduse ja teiste seaduste muutmise seadusest<sup>20</sup> ning täpsemalt sellest, et:

- alates 2024. aastast ei ole KOV-tele kohustust arvutada maatüki maksustamishinda (mille puhul tuli mh arvesse võtta hinnatsoone ja viljakustsoone, milliseid aspekte hindamisel seadus aga enam ei sätesta)
- alates 2024. aastast ei koosta KOV-d enam maa maksustamishinna akte
- alates 2024. aastast ei ole maamaksu arvutamise aluseks enam KOV-tele poolt loodavad maa maksustamishinna aktid, vaid Maa-ameti poolt maa korralise hindamise käigus tulemuseks saadud maa väärtus.

Muudatuste tulemusel:

- väheneb KOV-tele töökoormus, kuna langeb ära maa maksustamishinna aktide koostamise vajadus ühes vajadusega anda maksumaksjatele selgitusi tema maa maksustamise aluste kohta
- MTA-l ei ole enam vajadust maksustamishinna akte süsteemis kuvada ega suunata maksumaksjat KOV-i poole maksustamishinna akti osas selgitusi saama
- edaspidi on andmed maa väärtuse kohta kättesaadavad Maa-ameti veebilehel (aadressil minu.kataster.ee) ja maksumaksja saab maa väärtuse küsimuste korral sealtkaudu abi.

**Mõju olulisus:** oluline

**Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud**

Täpsemalt on kavandatava mõjusid analüüsitud käesolevas alapunktis nimetatud seaduse eelnõu seletuskirja osas 6 (SK lk 47-84)<sup>21</sup>.

### 5.7. NAP-i andmekoosseisu laiendamine

**Sihtrühmad:** KRA ja MTA (vähesel määral ka kohtutäiturid) ning kutsealused, kes ei täida kaitseväätenistuse seadusest tulenevaid kohustusi ja kellele on kohustuste täitmata jätmise eest määratud sunniraha või rahaträhv.

**Mõju kirjeldus:** kesksel kohal on KRA nõuete tõhusam haldamine.

Muudatusega kaasneb mõningal määral lisakoormus MTA-le, kes edaspidi KRA nõudeid korraldab ja haldab. Samas väheneb muudatusega märgatavalt KRA töökoormus – näiteks nõuete sisestamisel VERP-i, täitmisavalduste sisestamisel e-Täituri infosüsteemi jmt –, sest KRA ei edasta enam nõudeid sundtäitmisele ega pea nõuete tasumise üle arvestust. Sunnirahaga

<sup>20</sup> Avaldamismärge: RT I, 10.03.2022, 2. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/110032022002>

<sup>21</sup> Kättesaadav Riigikogu veebilehel (406 SE; vastu võetud 23.02.2022): [Seletuskiri](#)



seotud nõuete puhul hakatakse rakendama vabatahtliku tasumise süsteemi. See tähendab, et kõik sunnirahandused ei lähe automaatselt kohtutäituritele.

Nendel kutsealustel, kes ei täida kaitseväeteenistuse seadusest tulenevaid kohustusi ja kellele on kohustuste täitmata jätmise eest määratud sunniraha või rahatrahv, on edaspidi võimalik oma nõuded tasuda neile mugavamal viisil ja neile antakse tähtaeg kohustuse vabatahtlikuks täitmiseks.

Seega sunnirahade ja rahatrahvide haldamine läbi NAP-i parandab küll nõuete üle arvestuse pidamise kvaliteeti ning kiirendab KRA tööprotsesse ja vähendab töökoormust, kuid oluline on ka asjaolu, et uus menetlussüsteem loob isikule võimaluse saada keskne ülevaade temal lasuvatest nõuetest, mis aitab tal planeerida nõuete tasumist nii, et sellega ei kaasneks täiendavaid rahalisi kohustusi (nt kohtutäituri tasu).

**Mõju olulisus:** oluline

**Ebasoovitavate mõjude** riski ei tuvastatud

Täpsemalt on kavandatava mõjusid analüüsitud joonealuse viitena 11 esitatud seaduseelnõu seletuskirja osas 6 (SK lk 4–7).

## 5.8. RAB-i e-tollile juurdepääsuõiguse laiendamine

**Sihtrühmad:** RAB

**Mõju kirjeldus:** Juurdepääs NES-ile annab täiendavat sisendit RAB-i tegevusvaldkonnas tehtavatele monitooringutele, kasvatades RAB-i tegevuse tulemuslikkust. Eeldatavalt ilmnevad paremini võimalikud anomaaliad, s.o asjaolud, mis viitavad üht või teist laadi õiguserikkumisele.

**Mõju olulisus:** oluline

**Ebasoovitavate mõjude** riski ei tuvastatud

## 5.9. MKR-i põhimääruse terminoloogia korrigeerimine

**Sihtrühmad:** MKR-i põhimäärusega juhuslikus puutumuses olevad isikud

**Mõju kirjeldus:** muudatus on tehnilist laadi, omades pigem tähendust õigusselguse tagamisel. MTA praktikast ei ole teada juhtumit, kus isik oleks soovinud enda lisamist HAMPI-nimekirja või enese sealt eemaldamist näiteks Tallinna Lennujaama reisiterminali teeninduskohas vmt.

**Mõju olulisus:** väheoluline

**Ebasoovitavate mõjude** riski ei tuvastatud

## 5.10. Üldisemalt

Muudatustega ei kaasne olulist majanduslikku ja sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele (v.a seonduvalt MARE ja MAAIS-i andmekoosseisude korrigeerimisega, millel on eelpool peatunud).

Maksu- ja tolliklientide halduskoormus kavandatavate muudatuste kaudu ei kasva (pigem on muudatused nende vaates positiivse mõjuga).

Kõige eelloetletu puhul ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

## 6. Määruse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad tulud ja kulud

### **6.1. Seoses HMD-ga**

HMD (kui EHMA senise alam-alamregistri) sätestamine MKR-i eraldi alamregistrina ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

### **6.2. Seoses PoUS-iga**

PoUS-i arenduse rahastamiseks on kasutatud riigieelarvelisi vahendeid. Arenduse maksumus ilma käibemaksuta on kokku 134 640 eurot, millele lisanduvad turvatestid orienteeruva maksumusega 30 000 eurot. Tegevused on planeeritud lõpule viia 1. märtsiks 2024. a. Teenuse arendaja on Cybernetica AS ja turvatestide teostaja Clarified Security OÜ.

### **6.3. Seoses CESOP-iga**

CESOP-i arenduse rahastamiseks on kasutatud riigieelarvelisi vahendeid. Arenduse prognoositav maksumus koos käibemaksuga on 654 350 eurot, millest MKR-i alamregistri CESOP arenduse maksumus on 600 955 eurot ning EL keskse CESOP-süsteemi ja (I)OSS-iga seotud muudatused 53 395 eurot. Lisanduvad (I)OSS testimise ja turvatestidega seotud kulud. Ühe turvatesti maksumus on orienteeruvalt 30 000 eurot; (I)OSS testimisega seotud kulud 43 027 eurot koos käibemaksuga.

Täpsemalt on kavandatavast tulenevaid tegevusi ning kulusid ja tulusid analüüsitud joonealuse viitena 4 esitatud seaduseelnõu seletuskirja osas 7 (SK lk 13-14).

### **6.4. Seoses üldandmete andmestikuga**

Muudatus üldandmete andmestiku andmekoosseisus ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

### **6.5. Seoses KMD-ga**

Muudatus KMD andmekoosseisus ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

### **6.6. Seoses MARE ja MAAIS-iga**

MARE ja MAAIS-i andmekoosseisude muutmiseks on läbi viidud sellekohane IT-arendus. Projekti „Maamaks2024“ (jagatud 5 etapiks) on rahastatud Vabariigi Valitsuse omandireformi reservfondist (ORF), mille kaudu on eraldatud projekti maksumuse katteks 1 651 824 eurot. Arendaja on Nortal AS.

### **6.7. Seoses NAP-iga**

Muudatusega kaasnevad kaitseväekohustuslaste registri arendamiskulud KRA-le ja NAP-iga seotud arendamiskulud MTA-le. NAP on tarvis liidestada X-tee teenustega, mis lihtsustatult tähendab seda, et täiendatakse NAP-i nõude haldusega seotud seadistust.

KRA vaates on arendustööde kulu 19 200 eurot ilma käibemaksuta; MTA vaates – 55 000 eurot ilma käibemaksuta.

Muudatusega kaasneb mõningal määral lisakoormus MTA-le, kes edaspidi KRA nõudeid korraldab ja haldab. Samas väheneb muudatusega märgatavalt KRA töökoormus (näiteks nõuete sisestamisel VERP-i, täitmisavalduste sisestamisel e-Täituri infosüsteemi jmt).

Täpsemalt on kavandatavast tulenevaid tegevusi ning kulusid ja tulusid analüüsitud joonealuse viitena 11 esitatud seaduseelnõu seletuskirja osas 7 (SK lk 7).

**6.8.** Seoses RAB-i e-tollile juurdepääsuõiguse laiendamisega RAB-ile võimaldatav juurdepääs NES-ile ei eelda ega tingi eraldi arendust. Seega eeltoodult kulu puudub.

## **7. Määruse jõustumine**

Määrus jõustub kolmes osas:

- määruse § 1 punktid 1, 2, 4, 6–10, 13, 14 ja 17–22 jõustuvad 1. jaanuaril 2024. a;
- määruse § 1 punktid 11 ja 12 jõustuvad 1. veebruaril 2024. a;
- määruse § 1 punktid 3, 5, 15, 16 ja 23 jõustuvad 1. märtsil 2024. a.

## **8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon**

Eelnõu esitatakse eelnõude kooskõlastamissüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Justiitsministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, samuti – tulenevalt § 1 punktide 11 ja 12 – Kaitseministeeriumile. Ühtlasi (tulenevalt § 1 punktist 17) esitatakse eelnõu arvamuse saamiseks Rahapesu Andmebüroole.

Samuti esitatakse eelnõu arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale.